

**Posudek oponenta na diplomovou práci Mgr. Aleny Sojkové „Právnická fakulta UK
v letech 1948-1955. Institucionální a personální přeměna fakulty v procesu sovětizace
vysokého školství v ČSR“**

Problematika, kterou si diplomantka zvolila za téma své diplomové práce je velice aktuální, neboť přibližuje okolnosti přerodu Právnické fakulty UK z demokratické samosprávné instituce v instituci plně podřízenou vznikajícímu totalitnímu režimu, který si podřídil veškeré složky našeho právního řádu v polovině minulého století.

Diplomová práce plasticky objasňuje tento postupný proces „sovětizace“ vysokých škol v době následující po osvobození ČSR až do poloviny padesátých let. Poukazuje na klíčové momenty, které sehrály významnou úlohu v jeho průběhu. Je třeba zejména pozitivně hodnotit práci diplomantky s původním pramenným materiálem, který ke sledované problematice shromáždila.

Přínos diplomové práce spočívá v kritické analýze pramenů, které využívá pro doložení svých premis a závěrů.

Diplomová práce Mgr. Aleny Sojkové je rozdělena na čtyři kapitoly, které se dále dělí na podkapitoly. V „Úvodu“ (s. 6-14) diplomantka vymezuje hlavní momenty v „reformaci“ vysokých škol a vysvětluje, jak si tento proces KSČ představovala, aby „očistila vysoké školy“ od reakčních studentů a pedagogů a aby se školy staly „dobrým sluhou“ nové totalitní moci (s. 8). Návazně analyzuje dosavadní stav vědeckého bádání ve zvolené oblasti výzkumu a blíže popisuje archivní materiály, které ve své práci využila. Byl to především Archiv UK a Archiv ÚV KSČ, který je uložen v Národním archivu v Praze. Poukazuje na to, že se jedná o problematiku dosud poměrně málo sledovanou.

Druhá kapitola (s. 15-41) „Personální přeměna na československých vysokých školách po roce 1948, především na Právnické fakultě UK v Praze“ nejprve přibližuje zaměstnaneckou a studentskou očistu v procesu prověřování národní a politické spolehlivosti po roce 1945, která v mnohém předznamenala následující čistky po roce 1948. Blíže se pak věnuje tzv. studentské očiště po Únoru 1948, která byla maskována údajným dokončením prověrky národní a politické spolehlivosti. Diplomantka dále sleduje tzv. studijní prověrky ve studijním roce 1948/49 a rozsáhlou dotazníkovou akci postihující plošně veškeré studenty vysokých škol. Objasňuje i způsob odstraňování nepokrokových či nedůvěryhodných učitelů z vysokých škol.

Ve třetí kapitole (s. 42-109) nazvané „Institucionální proměna československých vysokých škol - zákon o vysokých školách č.58/1950Sb.“ Diplomantka popisuje nový systém

vysokých škol, vzniklý na základě této právní normy. Norma zavedla nové instituty, které dosud na středoevropských vysokých školách neměly své místo, jako katedry, tajemnické funkce, studijní kroužky a skupiny, aspirantury a nové vědecké hodnosti, mimořádné formy studia apod. Diplomantka přibližuje celý tento proces v kontextu vývoje PF UK.

Čtvrtá kapitola (s. 110-117) „Závěr“ tvoří poslední část diplomové práce a je shrnutím a zhodnocením celého vývoje.

Předložená práce zahrnuje 117 stran textu a má celkem 409 poznámek pod čarou, je doplněna seznamem zkratk, pramenů, použité literatury. Diplomová práce po formální stránce tedy splňuje všechna kritéria kladená na diplomové práce. Autorka při zpracování své práce bohatě využívala nejen odbornou literaturu, ale i velké množství pramenného materiálu, který samostatně shromáždila a následně vytěžila.

Práci celkově hodnotím jako velmi zdařilou a doporučuji ji k ústní obhajobě.

Navrhuji, aby u ústní obhajoby byly případně probrány následující otázky:

- 1) V čem se shodoval ev. odlišoval vývoj vysokoškolského studia zejm. na právnických fakultách v ostatních zemích socialistického bloku?
- 2) Je možné vysledovat kontinuitu mezi právnickým studiem před a po reformě právnického studia?

V Praze 24. 4. 2015

JUDr. Petra Skřejpková, PhD.